EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 11.9.2024
COM(2024) 550 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o přezkumu nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu

{SWD(2024) 200 final}

1. HODNOCENÍ SPRÁVY ENERGETICKÉ UNIE A OPATŘENÍ V OBLASTI KLIMATU: NÁSTIN SITUACE

V prosinci 2018 bylo přijato nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu („nařízení o správě“, dále jen „nařízení“)[1]. Cílem bylo vytvořit **spolehlivý mechanismus správy, který by EU umožnil dosáhnout cílů v oblasti energetiky a klimatu a splnit cíle stanovené v Pařížské dohodě z roku 2015 a zároveň by integroval a zjednodušil povinnosti vyplývající z právních předpisů EU v oblasti energetiky a klimatu**. Nařízení pokrývá pět rozměrů energetické unie, kterými jsou: energetická bezpečnost, vnitřní trh s energií, energetická účinnost, snižování emisí uhlíku a také výzkum, inovace a konkurenceschopnost.

Nařízení posiluje integrované plánování vnitrostátní politik v oblasti energetiky a klimatu tím, že vytváří soudržný, účinný a transparentní rámec, který zjednodušuje a slučuje dlouhý seznam rozptýlených a částečně se překrývajících povinností týkajících se sledování[2]. Za prvé podporuje strategické střednědobé a dlouhodobé **plánování** v oblasti energetiky a klimatu prostřednictvím integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a vnitrostátních dlouhodobých strategií. Za druhé poskytuje členským státům rámec pro **podávání zpráv** o pokroku při plnění cílů a úkolů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a dlouhodobých cílů a úkolů[3], a to jak Komisi, tak sekretariátu Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC). Za třetí umožňuje Komisi **posuzovat a sledovat pokrok** dosažený EU a členskými státy a přijímat opatření v případě nedostatečné úrovně ambicí a/nebo pokroku.

Cílem nařízení je **snížit administrativní zátěž**, **poskytnout jasné investiční signály** investorům a **zlepšit transparentnost a odpovědnost** tím, že se informace o politice v oblasti energetiky a klimatu stanou pro veřejnost snáze dostupnými. Nařízení vytvořilo nový mechanismus spolupráce mezi členskými státy a EU. Rovněž členským státům uložilo povinnost zřídit víceúrovňové dialogy se zúčastněnými stranami, do nichž jsou zapojeny místní a regionální orgány, organizace občanské společnosti, podnikatelská sféra, investoři, další zúčastněné strany a široká veřejnost.

Tato zpráva hodnotí fungování a provádění nařízení od roku 2018, kdy vstoupilo v platnost, a je podložena průvodním pracovním dokumentem útvarů Komise[4].

---

1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, nařízení – 2018/1999 – CS – EUR-Lex (europa.eu).

2 Návrh nařízení, který předložila Komise, celkem integroval, zjednodušil nebo zrušil více než 50 jednotlivých povinností týkajících se plánování, podávání zpráv a sledování v rámci *acquis* EU v oblasti energetiky a klimatu (integroval 31 a zrušil 23 povinností) – viz COM(2016) 759 final/2 2016/0375(COD), viz: EUR-Lex – 52016PC0759R(01) – CS – EUR-Lex (europa.eu).

3 Důležité je, že nařízení neobsahuje povinnosti týkající se podávání zpráv uložené společnostem.

4 SWD(2024) 200.

Hodnocení se provádí v souladu s článkem 45 nařízení[5]. Zpráva posuzuje příspěvek nařízení ke správě energetické unie, k dlouhodobým cílům Pařížské dohody a k pokroku při plnění cílů v oblasti energetiky pro rok 2030, unijního cíle klimatické neutrality do roku 2050 i dalších cílů energetické unie. Zpráva rovněž hodnotí, do jaké míry nařízení integruje relevantní unijní a mezinárodní povinnosti týkající se plánování, podávání zpráv a sledování a je s nimi v souladu.

Posouzení rámce EU pro správu v oblasti energetiky a klimatu je včasné a nezbytné. Je politicky důležité vzhledem k vyvíjejícímu se geopolitickému kontextu a naléhavým výzvám v oblasti klimatu, hospodářství, konkurenceschopnosti, sociálních záležitostí a životního prostředí. Hodnocení je užitečným základem, který pomůže utvářet a provádět budoucí politiky EU v oblasti energetiky a klimatu, zejména s ohledem na naše ambice pro roky 2040 a 2050[6].

Tato zpráva rovněž identifikuje oblasti, které je třeba zlepšit, včetně potenciálu zjednodušit povinnosti týkající se podávání zpráv v souladu s celkovým závazkem Komise snížit zátěž spojenou s uvedenými povinnostmi o 25 %[7].

Hodnocení vychází z celé řady zdrojů a bylo podloženo externím hodnocením, které provedli konzultanti[8]. Zjištění částečně vycházejí z konzultací s vnitrostátními orgány, organizacemi občanské společnosti, průmyslem, z akce pro zúčastněné strany[9], z názorů veřejnosti získaných prostřednictvím výzvy k předložení faktických podkladů[10], z analýzy podkladů, z posouzení vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu ze strany

---

5 Celkové hodnocení bylo provedeno v souladu s pokyny Komise pro zlepšování právní úpravy a vychází z pěti standardních hodnotících kritérií: účelnosti, účinnosti, soudržnosti, přidané hodnoty EU a relevance.

6 Nařízení (EU) 2021/1119, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 (dále jen „evropský právní rámec pro klima“), stanoví závazný cíl klimatické neutrality v EU do roku 2050 a za účelem jeho dosažení požaduje stanovení celounijního cíle v oblasti klimatu na rok 2040 (nařízení – 2021/1119 – CS – EUR-Lex (europa.eu)). Za tímto účelem Komise v únoru 2024 doporučila snížit čisté emise skleníkových plynů v EU do roku 2040 o 90 % ve srovnání s rokem 1990 (EUR-Lex – 52024DC0063 – CS – EUR-Lex (europa.eu)).

7 Jak dosáhnout stanovených cílů a připravit se na budoucnost: Pracovní program Komise na rok 2024, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_4965.

8 Podpůrná studie k hodnocení nařízení (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu – závěrečná zpráva (připravuje se)

9 Viz: https://energy.ec.europa.eu/events/workshop-evaluation-governance-energy-union-and-climate-action-regulation-2024-01-11_en.

10 Viz: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13799-Energeticka-unie-a-opatreni-v-oblasti-klimatu-zprava-o-prezkumu-narizeni-o-sprave-energeticke-unie_cs.

Komise[11] a ze zpráv o pokroku u vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu[12], z prověřování povinností týkajících se plánování, podávání zpráv a sledování podle právní úpravy EU v oblasti energetiky a klimatu a z případových studií v různých členských státech.

2. SPRÁVA V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU V EU V MĚNÍCÍM SE POLITICKÉM A GEOPOLITICKÉM KONTEXTU

Evropské a mezinárodní prostředí v oblasti energetiky a klimatu se od přijetí nařízení výrazně změnilo. Na jedné straně je to důsledek rostoucích dopadů změny klimatu, které vyvolaly významná politická opatření na unijní a mezinárodní úrovni, včetně Zelené dohody pro Evropu, evropského právního rámce pro klima, balíčku „Fit for 55“, politiky EU v oblasti klimatických rizik a přizpůsobení se změně klimatu, jakož i pokroku při provádění Pařížské dohody. Zelená dohoda pro Evropu se také stala novou strategií růstu EU, která odděluje hospodářský růst od využívání zdrojů. Na druhé straně se politiky EU v oblasti energetiky a klimatu vyvíjely v reakci na bezprecedentní krize vyvolané pandemií COVID-19 a útočnou válkou Ruska proti Ukrajině.

Vývoj právních předpisů EU měl na nařízení zásadní vliv. Evropský právní rámec pro klima, přijatý v roce 2021, provedl cílené změny nařízení tak, aby do něj byl začleněn cíl EU týkající se klimatické neutrality. Legislativní změny, které přišly v rámci balíčku „Fit for 55“, přinesly také nové povinnosti týkající se plánování a podávání zpráv, z nichž některé ještě nebyly do nařízení plně začleněny. Pokyny Komise k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2022[13] vyzvaly členské státy, aby zvýšily ambice svých plánů v souladu s právním rámcem pro klima, balíčkem „Fit for 55“ a iniciativou REPowerEU[14].

---

[11] Celounijní posouzení návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2019 ze strany Komise (2019) (COM(2019) 285 final), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1565713062913&uri=CELEX:52019DC0285; celounijní posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2020 ze strany Komise (2020), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1600339518571&uri=COM%3A2020%3A564%3AFIN; celounijní posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2020 ze strany Komise (2020) (COM(2020) 564 final), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?qid=1600339518571&uri=COM%3A2020%3A564%3AFIN; celounijní posouzení návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2023 ze strany Komise (2023) (COM(2023) 796 final), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2023%3A796%3AFIN.

[12] Assessment of progress towards the objectives of the Energy Union and Climate Action (Posouzení pokroku při plnění cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu), SWD(2023) 646 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52023SC0646.

[13] Sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 (2022/C 495/02), Pokyny pro členské státy pro aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 – Evropská komise (europa.eu).

[14] Plán REPowerEU je reakcí EU na obtížnou situaci a narušení celosvětového trhu s energií způsobené ruskou invazí na Ukrajinu. Má za cíl diverzifikaci dodávek energie do EU, úspory energie a další podporu energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti při současném snižování emisí, viz COM(2022) 230 final (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483).

Od vstupu nařízení v platnost došlo k zásadnímu politickému vývoji také na mezinárodní úrovni. Ten zahrnuje rozhodnutí o způsobu provádění Pařížské dohody, například prostřednictvím „posíleného rámce transparentnosti“. Na konferenci COP 28 provedly smluvní strany Pařížské dohody první „globální hodnocení“. Došly k závěru, že ačkoli zavádějí stále účinnější politiky v oblasti klimatu, je třeba dalších naléhavých opatření. Smluvní strany se rovněž dohodly na tom, že do roku 2030 ztrojnásobí celosvětovou kapacitu energie z obnovitelných zdrojů a zdvojnásobí tempo zvyšování energetické účinnosti, jakož i na odklonu od fosilních paliv v energetických systémech. Kromě toho vytvořily rámec pro globální odolnost vůči změně klimatu a zahájily pracovní program s výhledem na konferenci v Belému, jehož cílem je stanovit ukazatele přizpůsobení se změně klimatu. Zavázaly se také urychlit opatření k postupnému odstranění neefektivních dotací na fosilní paliva, které neřeší energetickou chudobu nebo zranitelné skupiny[15].

Pandemie COVID-19 vedla k vytvoření průkopnického nástroje evropského hospodářského oživení, který rovněž nabídl příležitost k urychlení ekologické transformace EU. *Nástroj pro oživení a odolnost*, který je jádrem nástroje *NextGenerationEU (NGEU)* a na nějž připadá až 800 miliard EUR, vyžaduje, aby členské státy na opatření přispívající k dosažení cílů v oblasti klimatu přidělily nejméně 37 % finančních prostředků ze svých národních plánů pro oživení a odolnost[16]. Nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost bylo v roce 2022 změněno, aby členské státy mohly do svých plánů pro oživení a odolnost přidat kapitoly *REPowerEU* a získat přístup k dodatečným finančním prostředkům, které pomohou ukončit závislost na ruských fosilních palivech před rokem 2030. Plán *REPowerEU* a mimořádné legislativní iniciativy koordinovaně zmírnily dopady energetické krize na domácnosti a podniky.

Toto navýšení finančních prostředků v kombinaci se zvýšenými ambicemi urychlilo provádění politik a opatření v oblasti energetiky a klimatu, které členské státy představily ve svých původních vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu přijatých v roce 2020. Relevantní opatření podporovaná nástrojem pro oživení a odolnost se nyní musí promítnout do konečných aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, které měly být předloženy do 30. června 2024. Platí to i naopak: stávající vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu hrály důležitou úlohu při určování oblastí pro reformu i financování investic v rámci nástroje pro oživení a odolnost.

Návrat války k hranicím EU a následná největší energetická krize od 70. let minulého století byly ostrou zkouškou odolnosti EU. Tyto události upozornily na význam energetické bezpečnosti, potřebu diverzifikovaného přístupu k dodávkám energie a nutnost podporovat energii z obnovitelných zdrojů a energetickou účinnost. Zdůraznily také úlohu energetické bezpečnosti v širším kontextu ekonomické odolnosti, zvýšené globální

[15] Rozhodnutí konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran Pařížské dohody - 1/CMA.5.

[16] Nástroj NextGenerationEU a víceletý finanční rámec EU na období 2021–2027 musí společně vynaložit alespoň 30 % svých kombinovaných prostředků na opatření v oblasti klimatu (přibližně 600 miliard EUR).

konkurence a potřeby zajistit konkurenceschopný přístup k surovinám a součástem, aby bylo do roku 2050 dosaženo klimatické neutrality.

Mechanismus správy upravený nařízením se osvědčil jako pružný rámec pro reakci na tyto události. Umožnil například členským státům zohlednit měnící se politické a geopolitické okolnosti při aktualizaci svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030. Při posuzování návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu[17] dospěla Komise k závěru, že ve srovnání s původními plány návrhy aktualizovaných plánů podstatně zvýšily úroveň ambicí cílů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030.

Vzhledem k aktualizovanému regulačnímu rámci však posouzení odhalilo také nedostatek v ambicích u plánovaných opatření ke snížení emisí skleníkových plynů a na podporu energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti. K odstranění tohoto nedostatku – a k překonání dalších nedostatků v návrzích plánů – vydala Komise pro každý členský stát doporučení[18], která měla být zohledněna při dokončování aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Nařízením se tak nadále řídí plánování v oblasti energetiky a klimatu v klíčovém okamžiku.

3. DOPAD NAŘÍZENÍ O SPRÁVĚ

Účelnost: dosahování výsledků v praxi.

Nařízení zlepšilo strategické plánování, které je nezbytné k dosažení cílů EU v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a k přípravě cesty k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Sloučilo několik vnitrostátních odvětvových akčních plánů do jediného soudržného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu, který pokrývá klíčová odvětví hospodářství a řídí se jasnými střednědobými cíli. Přispělo tak ke zlepšení plánování jak v rámci členských států, kdy ministerstva musela posílit meziodvětvovou koordinaci politiky, tak i mezi členskými státy, neboť posílila přeshraniční regionální spolupráci, včetně projektů v oblasti infrastruktury.

Oblast působnosti a kvalita plánů a strategií členských států se však stále značně liší. V jednotlivých členských státech také existuje nerovnoměrná politická podpora cyklu vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu upraveného nařízením. To částečně souvisí s tím, že se stále používají různé vnitrostátní rámce plánování, což někdy vede k souběžným plánovacím postupům. Některé zúčastněné strany namítaly, že dochází k nesouladu v pořadí předkládání dlouhodobých strategií a vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, a podotkly, že požadavky na aktualizaci dlouhodobých strategií po jejich přijetí jsou méně kategorické než v případě vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

---

17 Celounijní posouzení návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z roku 2023 ze strany Komise (2023) (COM(2023) 796 final), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM%3A2023%3A796%3AFIN.

18 Viz: Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu (europa.eu).

Lepší plánování a soudržnější politický rámec pomohly vytvořit předvídatelnější prostředí pro investory, problémy však přetrvávají. V posouzeních návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (2019), konečných plánů (2020) a návrhů aktualizovaných plánů (2023) Komise zároveň konstatuje, že je třeba, aby vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu poskytovaly podrobnější informace a analýzu investičních potřeb a zdrojů financování. Stejně tak dosud v mnoha vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu chybí spolehlivé odhady makroekonomických dopadů plánovaných politik a opatření. Navíc vzhledem k určitým dlouhodobým investičním cyklům (např. v průmyslu) může být desetiletý časový rámec vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu příliš krátký; to podtrhuje význam dlouhodobých strategií, které se zaměřují na třicetiletou perspektivu. Investoři mohou také požadovat podrobnější informace (např. na regionální a místní úrovni).

Nařízení přispělo k zavedení nových politik v oblasti klimatu a energetiky. Od přijetí prvních vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v roce 2020 členské státy oznámily značný počet nových politik a opatření. Například ve vnitrostátních zprávách o pokroku v oblasti energetiky a klimatu z roku 2023 bylo 29 % všech opatření nových. To ukazuje, že členské státy průběžně přijímají opatření k dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030. Zatímco několik politik a opatření bylo zavedeno v přímé reakci na nařízení, mnoho dalších s ním souvisí spíše nepřímo, což odráží „rámcovou povahu“ nařízení, které v sobě integruje povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů EU v oblasti energetiky a klimatu (obrázek 1). Zároveň, jak bylo uvedeno výše, Komise ve svém celounijním posouzení návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu z prosince 2023 zjistila, že k dosažení (nyní ambicióznějších) cílů pro rok 2030 je třeba provádění politik v oblasti energetiky a klimatu zintenzivnit. Ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu je také třeba věnovat větší pozornost přizpůsobení se změně klimatu.

Obrázek 1. Podíl politik a opatření, které členské státy oznámily ve svých vnitrostátních zprávách o pokroku v oblasti energetiky a klimatu a které souvisejí s politikami a právními předpisy EU

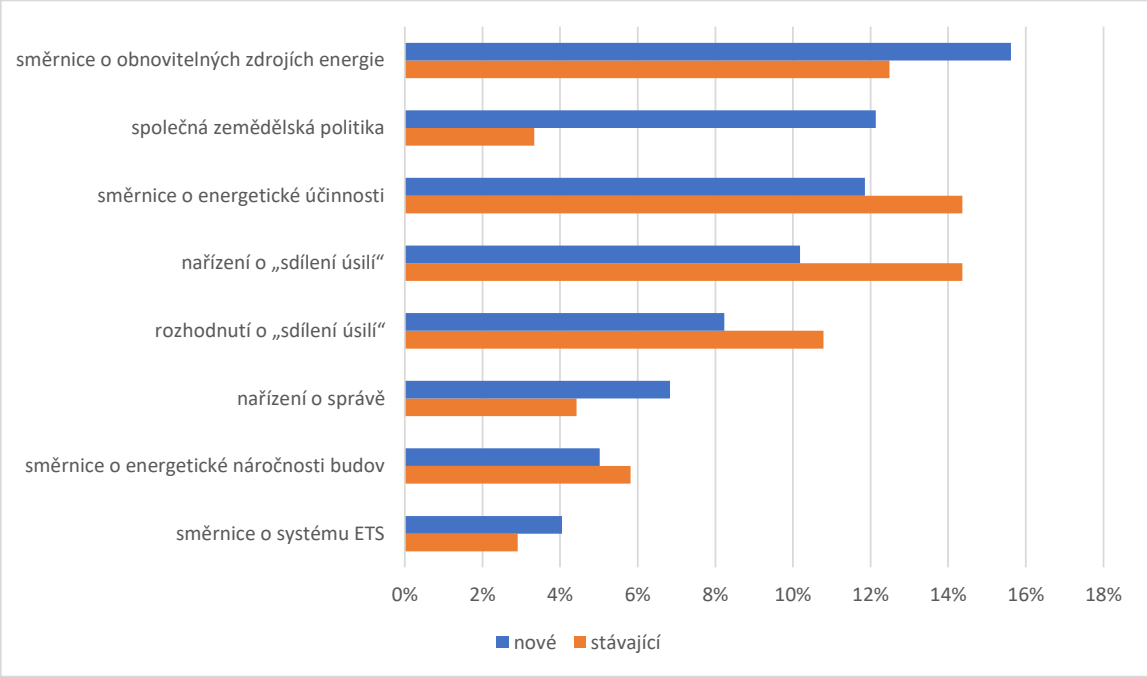

Pozn.: Nové politiky a opatření jsou politiky a opatření, které byly zavedeny od přijetí původních vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Zdroj: Assessment of progress towards the objectives of the Energy Union and Climate Action (Posouzení pokroku při plnění cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu), SWD(2023) 646 final.

Nařízení do jisté míry zlepšilo kvalitu informací vykazovaných členskými státy. Důležité je, že přispělo ke zvýšení kvality údajů a odhadů inventury skleníkových plynů v EU. Proces spojený s vnitrostátními zprávami o pokroku v oblasti energetiky a klimatu přispěl ke zlepšení úplnosti informací. V informacích vykazovaných ve zprávách o pokroku se však stále vyskytují nedostatky a nedůslednosti. To platí i pro oblast působnosti a kvalitu podávaných informací o opatřeních v oblasti přizpůsobování se změně klimatu (čl. 19 odst. 1).

Zlepšil se také přístup veřejnosti k údajům, například díky požadavkům na shromažďování a vykazování údajů o nových otázkách a na zveřejňování a konsolidaci informací na e-platformě[19], která byla zavedena nařízením**.** Přestože jsou tyto údaje veřejně dostupné, jsou někdy prezentovány složitým způsobem, který není vždy snadno pochopitelný.

Nařízení je důležitým krokem k účinnějším veřejným konzultacím a víceúrovňové správě politiky v oblasti energetiky a klimatu, neboť obsahuje konkrétní právní

[19] E-platforma je on-line platforma (skládá se ze dvou systémů: systému Reportnet spravovaného Evropskou agenturou pro životní prostředí a systému ReportENER spravovaného GŘ ENER), která má usnadnit komunikaci mezi Komisí a členskými státy, podpořit spolupráci mezi členskými státy a usnadnit přístup veřejnosti k informacím. E-platforma podporuje všechny členské státy, které podávají zprávy podle tohoto nařízení.

požadavky, které se týkají obou aspektů (články 10 a 11). Většina členských států uspořádala veřejné konzultace k návrhům aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti klimatu a energetiky a oznámila několik iniciativ, jejichž cílem je zapojit se do vnitrostátních víceúrovňových dialogů o klimatu a energetice s orgány na nižší než celostátní úrovni a dalšími zúčastněnými stranami. Členské státy však nezavedly dostatečně včasné a inkluzivní veřejné konzultace, jak požaduje nařízení, ani dostatečně kvalitní víceúrovňové dialogy. Částečným důvodem může být skutečnost, že ustanovení nařízení nejsou dostatečně přesná nebo kategorická. Souvislosti s požadavky na zapojení veřejnosti podle Aarhuské úmluvy nebo směrnice o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí[20] také nemusí být dostatečně jasné. V některých případech může hrát roli i nedostatek zkušeností na vnitrostátní úrovni, problémy spojené s administrativními strukturami a kapacitou a/nebo nedostatek politické podpory.

Nařízení mělo nejednoznačný účinek na zlepšení včasnosti vykazovaných informací, neboť členské státy často předkládají požadované plány a informace po lhůtě stanovené právní úpravou[21]. Zdá se, že zpoždění jsou částečně způsobena potřebou většího množství času na přizpůsobení se procesu nebo příliš krátkými či příliš blízko u sebe stanovenými lhůtami (např. lhůta pro podávání zpráv v březnu 2023 a následně lhůta pro předložení návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v červnu 2023). V některých případech vedly ke zpožděním také odlišné vnitrostátní nebo regionální procesy nebo plánovací cykly a změny ve vládě. V některých případech mohou hrát roli i omezení v oblasti lidských zdrojů. Zpoždění ohrožují úkol Komise zajistit komplexní a včasný přehled, který by řídil ambice a pokrok při dosahování cílů v oblasti energetiky a klimatu. Pouze čtyři členské státy předložily své konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu do 30. června 2024. V reakci na to Komise zahájila pilotní projekty EU pro ty členské státy, které nepředložily konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu.

Mechanismus kontroly souladu upravený nařízením je z velké části založen na doporučeních a jiných nezávazných mechanismech. Ačkoli členské státy musí doporučení zohlednit, nejsou závazná. Externí přezkum posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu ze strany Komise z roku 2020 dospěl k závěru, že většina (66 %, tj. 378) doporučení členským státům byla splněna pouze částečně (53 %, tj. 304) nebo nebyla splněna vůbec (13 %, tj. 74)[22]. Některé zúčastněné strany kritizovaly, že řízení o nesplnění povinnosti je v nejlepším případě zahájeno v reakci na porušení procesních povinností členským státem (např. pozdní předložení vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu), nikoliv v případě nesplnění cílů stanovených v odvětvových právních předpisech. Je však třeba připomenout, že několik právních

[20] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A32001L0042).

[21] Další podrobnosti naleznete v průvodním pracovním dokumentu útvarů Komise.

[22] Podpůrná studie k hodnocení nařízení (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu – závěrečná zpráva (připravuje se)

předpisů EU v oblasti energetiky a klimatu obsahuje vlastní mechanismy pro řešení nedostatečného provádění[23].

Vzhledem k tomu, že je období provádění nařízení stále teprve na začátku, hlavní právní nástroje nařízení, které mají odstranit případné nedostatky v ambicích nebo plnění cílů (články 31 a 32), se zatím používají jen málo. Některé zúčastněné strany zpochybnily schopnost Komise jednat, pokud členské státy nesplní své ambice nebo cíle. Komise však v rámci celounijního posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v cyklu 2019–2020 zjistila nedostatek v ambicích v oblasti energetické účinnosti. K překlenutí tohoto nedostatku byla v rámci balíčku „Fit for 55“ revidována směrnice o energetické účinnosti[24] a směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD)[25]. V probíhajícím procesu aktualizace vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu Komise bedlivě sleduje riziko vzniku nedostatků v ambicích. Co se týče plnění cílů, vzhledem k času potřebnému ke konsolidaci údajů o energii a klimatu se případné podstatné nedostatky projeví až v posouzeních pokroku později v období provádění.

Nařízení do určité míry podnítilo regionální spolupráci mezi členskými státy. Celounijní posouzení návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (2019), konečných plánů (2020) a návrhů aktualizovaných plánů (2023) provedená Komisí obecně zjistila, že členské státy řádně identifikovaly potřebu regionální spolupráce, přičemž některé z nich využily regionální fóra, jako jsou skupiny na vysoké úrovni zřízené Komisí[26]. Posouzení zároveň odhalila nerovnoměrné využívání regionálních konzultací při přípravě vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a různou úroveň podrobnosti opatření, která členské státy plánují provádět společně s ostatními členskými státy. Jedním z konkrétních příkladů spolupráce mezi členskými státy je způsob, jakým Finsko a Lucembursko využily mechanismus pro financování energie z obnovitelných zdrojů jako prováděcí mechanismus, aby zabránily rozdílu v podílu Lucemburska na energii z obnovitelných zdrojů. Mechanismus pro financování energie z obnovitelných zdrojů je stále v rané fázi zavádění a existuje zde nevyužitý potenciál. Plánované budoucí veřejné soutěže naznačují, že by se využití tohoto mechanismu mohlo rozšířit.

Účinnost: zjednodušení a racionalizace

[23] Například nařízení o „sdílení úsilí“ a nařízení o LULUCF vyžadují, aby Komise každoročně posuzovala pokrok členských států při plnění vnitrostátních cílů stanovených v těchto nařízeních a aby členské státy v případě nedostatečného pokroku předložily plán nápravných opatření (i když se takové mechanismy mohou opírat o postupy podávání zpráv a přezkumu údajů stanovené nařízením o správě).

[24] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (přepracované znění), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2023_231_R_0001.

[25] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1275 ze dne 24. dubna 2024 o energetické náročnosti budov (přepracované znění), směrnice – EU – 2024/1275 – CS – EUR-Lex (europa.eu).

[26] Evropská komise zřídila čtyři skupiny na vysoké úrovni, jejichž úkolem je poskytovat strategické řízení a politické pokyny v oblasti regulace a rozvoje infrastruktury a sledovat pokrok v projektech společného zájmu v prioritních regionech: skupiny pro spolupráci v oblasti energetiky v Severním moři (NSEC), pro propojení sítí v jihozápadní Evropě, pro plán propojení baltského trhu s energií (BEMIP) a pro energetické propojení střední a jihovýchodní Evropy (CESEC).

Zjednodušením a sloučením povinností v oblasti energetiky a klimatu představuje nařízení důležitý krok ke snížení nákladů a zlepšení soudržnosti politiky. Zjednodušení mělo podobu integrovaných plánů (vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu), strategií (dlouhodobé strategie) a zpráv o pokroku (vnitrostátní zprávy o pokroku v oblasti energetiky a klimatu), sloučení souvisejících povinností na unijní a mezinárodní úrovni do jednoho nařízení[27] a úplné vypuštění jiných. V posouzení dopadů, z něhož vychází původní legislativní návrh Komise, se odhaduje, že toto zjednodušení politiky povede k 5% ročnímu snížení přímých nákladů na podávání zpráv v rámci všech právních předpisů EU v oblasti energetiky ve srovnání s výchozím stavem[28].

Sloučení široké škály povinností týkajících se plánování a podávání zpráv do jednoho nařízení zároveň soustřeďuje náklady z jiných právních předpisů. Na základě informací shromážděných Komisí a vnitrostátními orgány pro podpůrnou studii[29] se jednorázové náklady vyplývající z těchto povinností odhadují na 7,8 až 10,5 milionu EUR pro 27 členských států dohromady a 1,1 milionu EUR pro EU (Komise a Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)). Roční opakující se náklady se odhadují na 13,9 až 19,5 milionu EUR pro 27 členských států dohromady a 3,8 milionu EUR pro EU. Ačkoli není možné kvantitativně odhadnout přímé úspory dosažené nařízením, zjednodušení přineslo určité úspory, jak se předpokládalo v původním posouzení dopadů.

Nařízení rovněž přináší výhody v oblasti účinnosti, které nelze kvantifikovat. Sloučení více strategických plánovacích dokumentů do jediného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu se zjednodušeným procesem a předepsanými šablonami by mělo přinejmenším časem pomoci snížit administrativní zátěž. Integrovaný přístup k podávání zpráv o pokroku ve vnitrostátních zprávách o pokroku v oblasti energetiky a klimatu rovněž zvyšuje účinnost i kvalitu procesu podávání zpráv. Ačkoli je obtížné tyto výhody kvantifikovat, mají značnou hodnotu, zejména v tom smyslu, že lepší údaje a soudržnější plánování dlouhodobě zlepšují tvorbu politik.

Dalším zjednodušením hmotných a procesních aspektů lze ještě více snížit administrativní zátěž spojenou s plánováním a podáváním zpráv o politice v oblasti energetiky a klimatu. Navzdory přínosům nařízení v oblasti účinnosti se mnoho konzultovaných vnitrostátních orgánů domnívalo, že provádění nařízení vyžaduje navýšení finančních a lidských zdrojů. Kromě potřeby větší koordinace mezi jednotlivými útvary a shromažďování údajů to může být způsobeno tím, že plánování vnitrostátních politik často není plně sladěno s nařízením, což vede k souběžným procesům. Zúčastněné strany (zejména vnitrostátní orgány) však připustily, že existuje určitá křivka učení, a spíše

---

27 Tím se přímo nesnížila administrativní zátěž spojená s těmito (z velké části nezměněnými) povinnostmi týkajícími se podávání zpráv, snížila se však legislativní složitost tím, že se povinnosti spojily do jednoho nástroje.

28 Pracovní dokument útvarů Komise, posouzení dopadů připojené k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o správě energetické unie. Viz https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2016:394:FIN.

29 Viz oddíl 4.1.10 a přílohy II a IV pracovního dokumentu útvarů Komise.

očekávaly, že se administrativní zátěž časem sníží, jak se budou dolaďovat očekávání ohledně výstupů, nástroje a šablony.

Určité faktory mohou ovlivnit vnímané dopady nařízení na administrativní náklady. Od přijetí nařízení se například rozšířila oblast působnosti a zvýšily ambice, složitost a politický význam politik v oblasti energetiky a klimatu, což se projevilo na požadavcích v oblasti plánování a podávání zpráv. Současný cyklus vnitrostátních plánů a zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu odráží některé z těchto politických změn, a to buď formou právních změn, nebo formou pokynů[30].

Nařízení rovněž zefektivnilo podávání zpráv díky větší digitalizaci, zejména v důsledku investice EU ve výši 5 milionů EUR do vytvoření specializované e-platformy. Použití digitálních šablon a postupů zajištění kvality výrazně přispělo ke srovnatelnosti vykazovaných údajů a ke snadnému opakovanému použití údajů. E-platforma je také postupně využívána k integraci povinností, které mají původ mimo nařízení, což přináší značné úspory nákladů a synergie. Platforma významně snížila zátěž Komise při správě vykazovaných období, analýze vykazovaných údajů a zpřístupňování údajů k opakovanému použití.

Ačkoli se jedná o jasný krok vpřed, platforma by mohla být uživatelsky přívětivější a méně složitá. Vnitrostátní orgány zapojené do procesu podávání zpráv považovaly za obzvláště užitečnou technickou pomoc a instruktážní materiály poskytované Komisí a agenturou EEA. Současná existence dvou různých platforem pro podávání zpráv (ReportNET3 a ReportENER) však vyvolala kritiku ze strany některých vnitrostátních orgánů a zúčastněných stran.

Zúčastněné strany uznaly, že zjednodušování je nepřetržitý proces, a doporučily prozkoumat, jak lze nalézt lepší rovnováhu mezi objemem a úrovní podrobností požadovaných v rámci povinností týkajících se plánování, podávání zpráv a sledování na jedné straně a základními informacemi potřebnými pro to, aby EU splnila cíle, na straně druhé.

Komise již podniká kroky k řešení administrativní zátěže. Zavázala se snížit administrativní zátěž spojenou s povinnostmi v oblasti podávání zpráv podle práva EU o 25 %, aniž by byly ohroženy klíčové politické cíle[31].

Komise provedla za pomoci umělé inteligence hloubkové prověřování povinností týkajících se plánování, podávání zpráv a sledování podle práva EU v oblasti energetiky a klimatu a věnovala pozornost také vazbám mezi uvedenými povinnostmi a povinnostmi

[30] Sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 (2022/C 495/02), EUR-Lex – 52022XC1229(02) – CS – EUR-Lex (europa.eu).

[31] COM(2024) 163 final, *Dialogy o čisté transformaci – hodnocení / Silný evropský průmysl pro udržitelnou Evropu*, edc7b551-6b25-42ab-b36c-d9af7d4654e9_en (europa.eu).

podávat zprávy týkající se udržitelnosti v jiných oblastech politiky. Celkem prověřila více než 700 povinností[32], z nichž 41 spadá pod nařízení (obrázek 2).

Obrázek 2. Povinnosti týkající se plánování, podávání zpráv a sledování v právu EU v oblasti energetiky a klimatu a v souvisejících oblastech politiky – podle legislativních oblastí a podle odpovědných subjektů

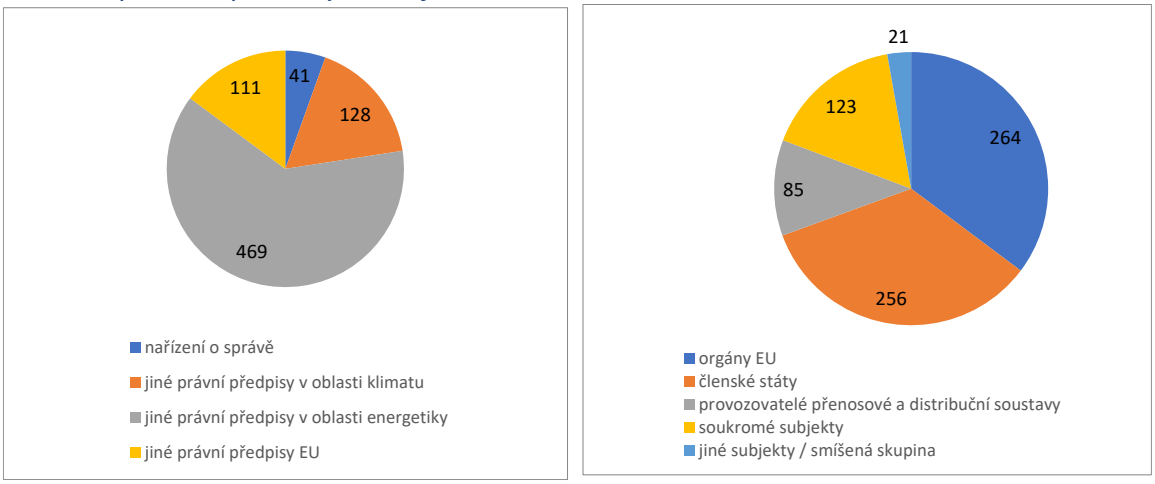

Na základě tohoto procesu prověřování Komise v racionalizačních plánech určila několik klíčových opatření, která mají identifikovat nová opatření ke snížení zátěže spojené s podáváním zpráv, včetně zrušení povinnosti podávat zprávy o zásobách ropy[33], revize právních předpisů o bezpečnosti dodávek zemního plynu[34] a terciárních právních předpisů v rámci právních předpisů o vnitřním trhu s plynem a elektřinou a nařízení o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií[35]. To je doplněno několika podpůrnými opatřeními, která usnadňují soulad. V racionalizačních plánech byla jako prostředek k dalšímu zvýšení účinnosti rovněž uvedena možná revize nařízení.

Soudržné a důsledné politiky v oblasti energetiky a klimatu

Nařízení představuje vnitřně soudržný a jednotný rámec, který spojuje četné povinnosti týkající se plánování, podávání zpráv a sledování, jež byly dříve rozptýleny v několika právních předpisech EU. Přesto přetrvávají některé nedůslednosti, které jsou z velké části způsobeny složitostí sloučení mnoha povinností do

[32] „Požadavek na podávání zpráv“ je požadavek vyplývající z právních předpisů EU, který orgánům členských států, soukromým organizacím a/nebo veřejným organizacím ukládá povinnost poskytovat příslušným orgánům na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni strukturované a/nebo nestrukturované údaje (kvalitativní nebo kvantitativní).

[33] Podle čl. 6 odst. 2 a čl. 9 odst. 4 směrnice Rady 2009/119/ES (směrnice – 2009/119 – CS – EUR-Lex (europa.eu)) a čl. 26 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) 2018/1999 (nařízení – 2018/1999 – CS – EUR-Lex (europa.eu)).

[34] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (nařízení – 2017/1938 – CS – EUR-Lex (europa.eu)).

[35] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií (Text s významem pro EHP) (http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj).

jediného rámce. Okruhy, v nichž existují dlouhodobé odborné znalosti v oblasti plánování a podávání zpráv (jako jsou emise skleníkových plynů, energie z obnovitelných zdrojů a energetická účinnost), jsou obvykle rozvinutější než novější, průřezovější oblasti politiky, jako je zásada „energetická účinnost v první řadě“ nebo energetická chudoba. Očekává se, že nařízení a jeho iterativní podoba – s podporou prováděcích nařízení, pokynů Komise pro cyklus aktualizace vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a setkání odborníků – prosadí učení se praxí. Následné plány a zprávy by měly dosáhnout většího sblížení a integrace.

Nařízení rovněž zlepšilo soudržnost mezi právními předpisy EU v oblasti energetiky a klimatu a dalšími souvisejícími právními předpisy EU, jakož i s mezinárodními dohodami. Nařízení obsahuje společná pravidla pro plánování, podávání zpráv a sledování mezinárodních dohod, která mimo jiné pomáhají členským státům plnit jejich závazky vyplývající z UNFCCC a Pařížské dohody. Přesto je třeba provést některé aktualizace nařízení, aby bylo zajištěno plné sladění s nedávno dohodnutými mezinárodními pravidly a postupy.

Nařízení zatím není plně soudržné s novými nebo aktualizovanými právními předpisy EU v oblasti energetiky a klimatu. Zejména zatím plně neodráží související nové nebo revidované povinnosti podávání zpráv vyplývající z balíčku „Fit for 55“. Například dosud neintegrovalo proces stanovený podle čl. 4 odst. 5 přepracovaného znění směrnice o energetické účinnosti pro stanovení vnitrostátního příspěvku v oblasti energetické účinnosti nebo související iterativní mechanismus odstraňování nedostatků podle čl. 4 odst. 6.

Pozornost si zaslouží také soudržnost mezi vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a plány v rámci programů financování EU. Členské státy by například měly v konečných aktualizacích svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu podrobněji popsat synergie se svými vnitrostátními strategickými plány společné zemědělské politiky a relevantní opatření a reformy ve svých národních plánech pro oživení a odolnost a v kapitolách REPowerEU. Měly by být rovněž řešeny nedůslednosti mezi závazky přijatými v návrzích aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a prozatímními regionálními závazky týkajícími se postupného ukončení využívání fosilních paliv, které byly učiněny v přijatých územních plánech spravedlivé transformace.

Existuje také prostor pro posílení soudržnosti a synergií s dalšími oblastmi politiky, včetně životního prostředí (např. kvalita ovzduší, oběhové hospodářství, voda a biologická rozmanitost), zemědělství, dopravy, průmyslu a makroekonomické politiky.

Relevance a přidaná hodnota pro energetickou a klimatickou unii

Nařízení přineslo přidanou hodnotu EU tím, že zlepšilo důslednost a koordinaci politik členských států v oblasti energetiky a klimatu. Poskytuje přidanou hodnotu EU tím, že stanoví rámec a mechanismy na podporu důslednějších a koordinovanějších vnitrostátních politik v oblasti energetiky a klimatu a poskytnutí jasnějších signálů

investorům, což je nezbytným předpokladem pro dosažení společných cílů a úkolů EU v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a po uvedeném roce.

Tím, že nařízení požaduje zveřejnění dodatečných údajů a zpráv, poskytlo informace na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni, které by jinak nebyly k dispozici. Vytvořením komplexního a integrovaného rámce správy zvýšilo předvídatelnost a transparentnost politik členských států v oblasti energetiky a klimatu. Základem jsou standardizované procesy a lhůty plánování, podávání zpráv a sledování, lepší koordinace a přístup veřejnosti k informacím.

Nařízení do určité míry zlepšilo odpovědnost tím, že rozšířilo povinnosti týkající se plánování a podávání zpráv na další oblasti, zlepšilo dostupnost údajů pro veřejnost a vytvořilo iterativní proces, který Komisi umožňuje posoudit kvalitu a ambice plánů členských států.

Některé zúčastněné strany kritizovaly nařízení za to, že postrádá jasná, harmonizovaná a účinná práva na přístup ke spravedlnosti, která by umožňovala napadnout vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu a dlouhodobé strategie před vnitrostátními **soudy**, pokud nesplňují požadavky na účast nebo jsou v rozporu s právními předpisy v oblasti životního prostředí. Zúčastněné strany tvrdí, že to přispívá k nedůslednému uplatňování v celé EU a narušuje soulad s Aarhuskou úmluvou, která umožňuje lepší veřejnou kontrolu aktů ovlivňujících životní prostředí. Ačkoli nařízení jasně uvádí, že konzultace o plánech by měly být v příslušných případech v souladu s ustanoveními směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí, některé zúčastněné strany tvrdily, že je žádoucí další vyjasnění, aby se zajistila práva na přístup ke spravedlnosti ve všech členských státech.

Více než pět let po přijetí nařízení jsou jeho hlavní cíle stále velmi relevantní a pravděpodobně budou ještě relevantnější. Sociálně-ekonomické, environmentální a geopolitické výzvy posledních let spolu s rostoucí naléhavostí řešit změnu klimatu a zvýšit naši odolnost vůči ní mění politické priority. Ukázaly, že je třeba posílit koordinaci mezi členskými státy a v EU, aby bylo možné splnit stále ambicióznější a náročnější cíle v oblasti klimatu a energetiky, řešit otázky energetické bezpečnosti, cenové dostupnosti a spravedlivé transformace, podpořit výzkum a inovace prostřednictvím přilákání investic a vytvořit skutečnou energetickou unii. Klíčovým nástrojem, který EU umožní tyto cíle splnit, bude i nadále spolehlivý, zjednodušený a pružný rámec správy.

4. ZÁVĚRY A PONAUČENÍ

Od prosince 2018, kdy nařízení vstoupilo v platnost, se díky němu stalo plánování a podávání zpráv v oblasti energetiky a klimatu soudržnějším, integrovanějším a jednodušším. Nařízení prokázalo svou přidanou hodnotu v rychle se vyvíjejícím kontextu, včetně stále ambicióznějších a průřezovějších politik a právních předpisů v oblasti energetiky a klimatu, pandemie COVID-19 a energetické krize vyvolané útočnou válkou Ruska proti Ukrajině. Sehrálo důležitou úlohu v tom, že EU nasměrovalo k efektivnějšímu plnění svých cílů v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2030 a po uvedeném roce.

Klíčovým nástrojem k dosažení těchto cílů budou konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu.

Ačkoli celkový politický rámec vytvořený nařízením i za měnících se okolností nadále přinášel výsledky, toto hodnocení poukazuje na to, že existují oblasti, které je třeba dále zlepšit. Poskytuje poznatky, které budou využity při probíhajícím provádění nařízení a jeho případné revizi.

Nařízení musí EU pomoci splnit soubor stále se rozšiřujících a stále ambicióznějších cílů v oblasti energetiky a klimatu, které jdou nad rámec dosažení cílů pro rok 2030. Současně se zajištěním regulační stability a zachováním našich ambicí pro rok 2030, které jsou zásadní pro uskutečnění investic do přechodu na čistou energii, by nařízení mělo poskytnout základ pro utváření a provádění politik v oblasti energetiky a klimatu v souladu s našimi ambicemi pro roky 2040 a 2050. Jeho mechanismus správy musí pomoci urychlit přechod ke klimatické neutralitě. Musí také zohlednit konkurenceschopnost, energetickou bezpečnost a energetickou odolnost, řešit problémy v celém dodavatelském řetězci čistých technologií a technologií pro nulové čisté emise, motivovat k postupnému ukončení využívání fosilních paliv a odstranění dotací na fosilní paliva, řešit otázky energetické chudoby a spravedlivé transformace, zohlednit aspekty týkající se dovedností a pracovních míst a klást větší důraz na otázky přizpůsobení se změně klimatu s ohledem na nedávnou zprávu - Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě[36]. To vyzývá k dalšímu posílení správy EU v oblasti energetiky a klimatu s cílem řešit přetrvávající roztříštěnost, nedostatky a nekoordinované přístupy jednotlivých států.

V souladu se závazkem Komise snížit administrativní zátěž spojenou s povinnostmi v oblasti podávání zpráv o 25 % existují možnosti dalšího zjednodušení a racionalizace nařízení, a to i prostřednictvím digitalizace. Mezi možnosti patří další zjednodušení vnitrostátních plánů a zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu, další sladění podávání zpráv s požadavky Pařížské dohody a jejího rámce posílené transparentnosti, odstranění podávání zpráv o zásobách ropy[37] a také rozšíření a zlepšení funkčnosti e-platformy, například s cílem umožnit účinnější opakované použití údajů. Je třeba posoudit i další možnosti, například prozkoumat možnosti zlepšení synergií a soudržnosti s dalšími oblastmi právních předpisů EU a s mezinárodními závazky EU a jejich integraci, aby se dosáhlo dalšího zvýšení účinnosti. Je třeba pečlivě zvážit, do jaké míry by rozšíření oblasti působnosti nařízení na jiné oblasti politiky než energetiku a klima pomohlo dosáhnout dalšího zvýšení účinnosti.

Zajištění toho, aby budoucí vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu byly skutečnými investičními plány pro ekologickou transformaci, vyžaduje v rámci nařízení větší jistotu pro veřejné a zejména soukromé investice na všech úrovních. Hlavní nástroje plánování podle nařízení musí lépe identifikovat investiční potřeby a zdroje financování na úrovni EU, na celostátní a regionální úrovni, poskytovat investorům silnější signály a lepší údaje a zdůrazňovat ekonomické příležitosti a důsledky

[36] Zpráva EEA 1/2024, Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě (Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě – Evropská agentura pro životní prostředí (europa.eu)).

[37] Ustanovení čl. 26 odst. 1 písm. c) nařízení o správě.

transformace v oblasti energetiky a klimatu. Počínaje konečnými aktualizovanými plány, které měly členské státy přijmout do 30. června 2024, by měly být vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu plánem, který zajistí, že EU dosáhne svých ambicí a cílů pro rok 2030 a po uvedeném roce.

Zlepšení souladu by pomohlo splnit cíle nařízení. Evropský právní rámec pro klima a odvětvové právní předpisy stanovily celkové ambice, cíle a úkoly EU. Přetrvávají však problémy, pokud jde o včasné předkládání plánů, dostatečně kvalitní zprávy a účinné provádění. Je třeba se dále zamyslet nad tím, jak konkrétně lze soulad zlepšit.

Existuje několik oblastí, v nichž by bylo možné zlepšit důslednost. Patří mezi ně vztah mezi dlouhodobými strategiemi a vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a v kontextu rámce správy ekonomických záležitostí EU také vztah mezi vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a rozpočty členských států. Ačkoli je nařízení hlavním nástrojem pro podávání zpráv členských států o opatřeních v oblasti přizpůsobování se změně klimatu, chybí v něm také ukazatele pro sledování pokroku v této oblasti. Kromě toho nařízení nemusí dostatečně odrážet aspekty specifické pro jednotlivá odvětví (např. potřeby dekarbonizace v průmyslu, dopravě a budovách), aby bylo možné zahájit potřebná opatření.

Splnění střednědobých a dlouhodobých cílů EU v oblasti energetiky a klimatu vyžaduje větší zapojení členských států, regionálních a místních orgánů, průmyslu, finančního sektoru, sociálních partnerů a občanské společnosti a spolupráci s nimi. Je třeba zaujmout skutečně kooperativní přístup založený na konzultacích, sdílení informací, výměně osvědčených postupů, technické pomoci a koordinaci. Političtější a zjednodušený přístup k regionální spolupráci by mohl zlepšit společnou práci na přeshraničních projektech, včetně projektů na vybudování infrastruktury potřebné pro transformaci energetiky na nulové čisté emise[38], a podpořit inteligentní specializaci mezi členskými státy.

[38] Viz Enrico Letta, Much More than a Market: Speed, Security, Solidarity (Více než jen trh: Rychlost, bezpečnost, solidarita). K dispozici na adrese: much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf (europa.eu).